

PARTER

Klagande

1. Elisabeth Georgsson
Varamovägen 84
591 52 Motala
2. Anders Sigfridsson
3. Ann-Christine Svensson
Regnbågsvägen 6
591 52 Motala

Motpart

1. Motala kommun
591 86 Motala

2. Lalandia A/S
Lalandia Centret 1
DK-4970 Rødby

Ombud för nr 2: Advokaterna Johan Åberg och Mikael Wärnsby samt
bitr.jur. Tor Pöpke
Advokatfirman Lindahl KB
Studentgatan 6
211 38 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Motala kommuns beslut från den 10 december 2018 i ärende
nr 17-SB0013, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för Kv Badgästen m.fl., Motala kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver kommunfullmäktige i Motala kommuns beslut
att anta detaljplan för Kv Badgästen m.fl.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Motala kommun beslutade den 10 december 2018 att anta en detaljplan för Kv Badgästen m.fl. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra semesterbostäder för tillfällig vistelse. Detaljplanen är en av fem separata detaljplaner inom ramen för Varamonprojektet Lalandia.

Detaljplanen har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

Länsstyrelsen i Östergötlands län (länsstyrelsen), beslutade den 20 december 2018 att inte överpröva Motala kommuns beslut enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Den 28 juni 2019 beslutade mark- och miljödomstolen att avvisa ett antal klaganden, däribland föreningen Varamons Vänner. Beslutet överklagades till Mark- och miljööverdomstolen som avslog överklagandena men lämnade möjlighet för överklagande till Högsta domstolen avseende klagerätten för föreningen Varamons Vänner. Den 15 december 2020 beslutade Högsta domstolen att inte meddela prövningstillstånd i frågan.

YRKANDEN M.M.

Elisabeth Georgsson har yrkat att detaljplanen ska upphävas.

Till stöd för sin talan har hon anfört i huvudsak följande. Den 5 april 2017 undertecknade Lalandia A/S (Lalandia) och Motala kommun ett markanvisningsavtal som arbetats fram som ett led i processen mot en etablering av ett vattenland med tillhörande semesterhus i Motala. Totalt omfattas 310 000 m² mark i södra Varamobaden, fördelat på fem områden. Det koncept som exploitören avser att etablera innefattar ett semestercentrum med semesterhus och ett stort inomhusvattenland med sport- och nöjesaktiviteter. Inom de fem planområdena önskas möjlighet att uppföra 550 semesterbostäder. Dessa avses att säljas för att

finansiera själva byggnationen av äventyrsbadet. Bostäderna som ska ha sjö nära läge samt sjöutsikt ska säljas till privatpersoner som själva kan nyttja bostäderna 47 veckor om året eller hyra ut dem till Lalandias gäster. Anmärkningsvärt i sammanhanget är att Lalandia, efter två år, har rätt att sälja marken till vem de vill och till vilket pris de önskar.

Området Badgästen består idag av en remsa med ca 40 parkeringsplatser för besökare till Varamon. På varje sida av parkeringen finns det idag strandskog. Området betecknas som vattensjukt och har tidigare avfärdats av Motala kommun som lämplig plats för byggnation. Området omfattas vidare av strandskydd, Natura-2000, riksintresse för kulturmiljövård och Vättern är en dricksvattentäkt.

Riksintresse

Detaljplanen säkerställer inte riksintresset för naturvården genom att inte förhindra det hårda slitaget som oundvikligen kommer att bli följden av så många besökare, 500 000 - 700 000 per år. Ett genomförande av detaljplanen kommer att innebära påtagliga skador på riksintresset, samt skador inom riksintresset för kulturmiljövård. Beslutet att anta detaljplanen strider därmed mot 3 kap. 6 § första stycket miljöbalken.

Strandskydd

Vättern har mycket stora och unika biologiska värden. Strandskyddet gäller 150 meter ut från land och omfattar även undervattensmiljön. För att upphäva strandskyddet krävs särskilda skäl. Att bygga semesterbostäder för Lalandias räkning är inte ett sådant skäl som inte kan tillgodoses utanför området. Om åtgärden kan lokaliseras utanför området ska i så fall den platsen väljas. Alternativa platser har inte utretts av Motala kommun. Lalandias verksamhet i Danmark är inte strandnära placerat och kan således inte heller anses vara en förutsättning för etablering.

Natura 2000 och riksintresse

Vättern med dess öar och strandområden är Natura 2000-område med särskilt skydd. Vättern är även av riksintresse enligt 4 kap. 8 § miljöbalken. För dessa områden gäller att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön inte får medföra att områdenas natur- och kulturvärden påtagligt skadas. Det är här inte förenligt med riksintresset att upphäva strandskyddet till förmån för att främja enskilda ekonomiska intressen.

Vättern omfattas även av riksintresset för turism och rörligt friluftsliv. Exploatering i miljön får endast ske om detta inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden. En så stor etablering som det nu är frågan om skulle medföra irreversibel skada på den biologiska mångfalden och kulturmiljön som finns representerat i området.

Varamon är synonymt med tallar och sand. Detta är starkt karaktäristiskt för hela Varamobaden. Området består av anrika och fina naturmiljöer som omgärdas av en av Nordens längsta sandstränder. Den befintliga strandskogen har en viktig funktion i sammanhanget då tallarna binder sanden för att förhindra erosion. För att ge plats till Lalandias semesterbostäder så måste en stor del av dessa skyddsvärda tallar huggas ner. Tallarna utgör inte enbart en stor del i frågan om att förhindra sandflykt, så de även är optimala boplatser och häckningsplatser för såväl fåglar, ekorrar, fladdermöss och andra värmeälskande arter och insekter. Att eliminera dessa viktiga livsmiljöer skulle påtagligt skada den biologiska mångfalden och medföra artförlust inom området, vilket strider mot art- och habitatdirektivet. De kompensationsåtgärder som Motala kommun planerar är verkningslösa då det tar väldigt lång tid för en tall att nå den status de har idag. Risken är även stor att de kvarvarande tallarnas rotsystem skulle lida påtaglig skada av de omfattande schaktarbeten som skulle behöva genomföras i området.

Det finns vidare en uppenbar risk för att det rörliga friluftslivet kommer att inskränkas på de ytor som idag är tillgängliga för allmänheten. Ett led i privatiseringen är att kommunen beviljar Lalandias önskemål om att stänga av

Varamovägen för allmänheten till förmån för Lalandias gäster. Varamon är unikt då det klassas som Nordens största insjöbad. Varamon med sitt centrala läge är tillgängligt för alla och är ett populärt utflykts mål.

Området omfattas även av riksintresse för kulturmiljövården. En etablering skulle medföra att höga kulturella värden går förlorade. Hela landskapsbilden både från land och från sjösidan skulle skadas då byggnaderna starkt avviker från den befintliga miljön. Det skulle medföra irreversibel skada på kulturmiljövården så Varamons identitet skulle gå förlorad i en hårdexploatering som kommer att dominera området karaktär.

Att exploatera kvarvarande gröna platser i Varamon medför en stor risk för artförlust. Den biologiska mångfalden ska bevaras. Områdena är idag obebyggda och är en förutsättning för goda och uppehållande livsmiljöer.

Vättern försörjer ca 250 000 kommuninvånare med rent dricksvatten och i framtiden kommer säkert fler kommuner ansluta sitt dricksvatten. Avverkningen av träd och hårdgöring av mark medför att mer föroreningar släpps ut i Vättern, vilket framgår av miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). Vättern fick, genom föreskrifter som trädde i kraft 1 mars 2014, ett utökat skydd då föreskrifternas syfte var ett långsiktigt skyddande av vattentäkt. Markanvändning i form av byggnation med grävning, schaktning, underjordsarbete och borttagning av träd så nära ett vattenområde påverkar alltid vattnet. Under byggskedet kan risk föreligga för grundvattensänkningar och det kan medföra att föroreningar sprids. Motala kommun vill upphäva strandskyddet med motiveringen ”annat mycket angeläget intresse”. För att det ska anses som angeläget allmänt intresse bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället. Rent dricksvatten till kommunens invånare borde väga tyngre.

Turism

Att turismen skulle främjas kan ses ur olika perspektiv. Lalandia skulle främja turismen som är knutna dit. De människor som valt att turista i Motala och

Varamon på grund av dess höga naturvärden skulle bli tvungna att välja andra orter. De natursköna platserna med dess höga naturvärden skulle bli tvungna att välja andra orter. Lalandia har all service som behövs på plats med mataffärer, restauranger, shopping etc. Deras koncept baseras på att all försäljning ska ske inom området. Detta medför risk för de lokala näringsidkarna, då Lalandia blir en konkurrerande motpart.

Enligt HUI-rapporten kommer Lalandias etablering innebära 650 000 besök och 500 000 övernattningar per år. Hur man kommit fram till detta framgår dock inte. Uppgifterna har inhämtats från Lalandia. Rapporten har missat att jämföra med svenska förhållanden. Svenska familjers semestervanor skiljer sig en hel del från exempelvis danska och tyska familjer. Det är vanligt att familjer från dessa länder hyr in sig en vecka på en semesteranläggning på samma vis som vi svenskar hyr en vecka i fjällen eller på Kanarieöarna. Det är väldigt få svenska familjer som hyr ett semesterhus för att tillbringa en hel vecka vid ett svenskt äventyrsbad.

Gör man istället en jämförelse med svenska förhållanden och tittar på antalet besökare vid närliggande och svenska äventyrsbad så ser besökts prognosen helt annorlunda ut. Gustavsviksbadet i Örebro, som enligt uppgift är nordens största äventyrsbad, har 250 000 årliga besök. Inte heller har man i rapporten tagit hänsyn till att Lalandia kommer få konkurrens av ytterligare två stora äventyrsbad, ett i Köpenhamn och ett annat i Göteborg i anslutning till Liseberg. Äventyrsbadet i Köpenhamn kommer att bli världens femte största. Det är inte särskilt troligt att skåningar, västgötar eller smålänningar kommer att välja att åka till Lalandia i Motala när det finns andra äventyrsbad på närmare håll.

Kommunens argument för att upphäva strandskyddet är att Lalandias satsning kommer generera skatteintäkter, arbetstillfällen och locka till sig andra företag till Motala. Den bestämmelse som kommunen lutar sig mot är 7 kap. 18 c § miljöbalken – att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket

angeläget intresse. Det finns dock inga garantier för att detta kommer att uppnås. Det har inte gjorts några jämförande undersökningar för etablering av de danska anläggningarna. I Motala saknas någon annan attraktion (i Billund finns Legoland). Billund har en egen flygplats med in- och utrikesflyg i direkt anslutning till Lalandias anläggning. Motala ligger långt från de stora trafiklederna och är inte heller någon järnvägsknut, till skillnad från Rødby. Befolkningstätheten i Östergötland är avsevärt lägre jämfört med södra Jylland och Lolland. Motalas position i Sveriges inland medför förmodat få besökare från utlandet.

Detaljplanen innebär starkt förändrad miljö för de närboende i form av ökat buller, mer trafik och nanopartiklar, ökad insyn, försämrade siktförhållanden, värdeminskning, risk för erosionsskador, ökat tryck på infrastruktur, ökade kostnader för utbyggnad av avloppssystem och ökat tryck på vårdcentraler. I Motala kommuns planarbete saknas inventering för strandfågel, bottenfauna, insekter, flora- och fauna, grod- och kräldjur samt en aktuell översiktsplan då gällande är från 2006.

En badanläggning kan inte ses som ett mycket angeläget intresse. Motala har idag en befintlig badanläggning, inte heller stugor inom strandskyddad zon, för enskilda privata intressen kan inte heller ses som ett mycket angeläget intresse.

Verksamheten är inte beroende av sjö nära läge och det kan ifrågasättas hur upplåtande av strandskyddad mark till privatägda semesterboenden kan anses vara ett allmänt intresse. Att bevara området för rekreation och artrikedom är dock ett allmänt intresse.

Det saknas en aktuell översiktsplan för området. Den beslutades att vara aktuell för att Motala kommun inte skulle förlora självbestämmandet över nya detaljplaner.

Köpeavtal

Enligt det köpeavtal som kommunen och Lalandia har upprättat förbinder sig inte exploatören att bygga något äventyrsbad. Någon återköpsklausul har inte heller tecknats för den händelse Lalandia avstår från att bygga. Eftersom avtalet inte

binder Lalandia att bygga äventyrsbadet uteblir de påstådda, långsiktiga fördelarna för samhället. Det blir då inga skatteintäkter, arbetstillfällen eller synergieffekter. Lalandia ges däremot möjlighet att mot ett vite om 8,5 miljoner sälja marken vidare, då till ett förmodat betydligt högre belopp. I och med att byggkrav saknas för aquadomen kan kommunen inte åberopa 7 kap. 18 c § miljöbalken. Att bygga fritidsbostäder inom strandskyddat området bör inte utgöra ett mycket angeläget intresse.

Lokalisering

Lalandias anläggningar i Danmark har inte strandnära lägen. Det närmaste avståndet från fritidsboende till vattnet är enligt Google Maps 500 meter. Det finns därför inga skäl för att feriehusen i Motala ska byggas strandnära. Kommunen har inte kommit med något förslag till alternativ plats. I kommunen finns oexploaterad mark som skulle kunna tas i anspråk för etableringen istället för att anvisa strandskyddat område.

Ett äventyrsbad har relativt kort livslängd och uppförandet ger därmed inte långsiktiga fördelar för samhället. Anläggningen kan mycket väl förläggas utanför strandskyddat område och kommunen borde därför ha valt detta alternativ. Kommunen har inte heller någon plan för vad som kommer att hända med marken den dagen äventyrsbadet tas ur bruk.

Ann-Christine Svensson och Anders Sigfridsson har yrkat att detaljplanen ska upphävas.

Till stöd för sin talan har de i huvudsak anfört följande. I detaljplanen är byggnaders tillåtna totalhöjd 8,0 meter. Nu gällande planer i området tillåter en totalhöjd på 7,0 meter och i den tidigare detaljplanen var den tillåtna bygghöjden i områdena direkt norr och söder om planområdet endast 3,6 meter medan det i området öster om Varamovägen både nu och i förra planen är 6,0 meter.

I ÖP 06 kan man läsa att det genomgående gäller att all bebyggelse måste anpassas till Varamons öppna karaktär av naturmark och till den viktiga funktionen området har som rekreationsområde och besöksmål. Det innebär att bebyggelsens skala och omfattning hålls nere och att stora tomter är att föredra. Även om man efter samrådet sänkt totalhöjden med en meter, är det fel att tillåta en högre bebyggelse än omgivningen. Detta kommer påverka områdets karaktär negativt.

I gällande detaljplaner finns idag strikta krav på utformning. Detta gäller största bredd på byggnad samt hur taken utformas inklusive eventuella takkupors bredd. De är medvetna om att en detaljplan inte ska ställa mer detaljerade krav än vad som är nödvändigt, men kopplat till områdets karaktär vore detta önskvärt. Taken ska utformas som sadeltak med symmetrisk form och 27-38 graders lutning mot horisontalplanet.

Höjdprofilen är viktig för hur området uppfattas, både från Varamovägen och från sjösidan. I planförslaget finns en schematisk skiss på hur tanken med höjdprofilen är i området. Enligt illustrationen planeras det för totalt 25 hus, varav nio med en våning och 16 med två våningar. I denna kan man också se att husen med en våning är placerade närmast stranden, dock med ett undantag i det sydvästra hörnet av planen där ett tvåvåningshus är placerat. Illustrationen är inte juridiskt bindande, varför de vill att ovanstående tillägg görs till planen för att säkerställa en bra höjdprofil.

Att minimera påverkan för de som redan bor i området är viktigt. Ett sätt att göra detta är genom att lägga den nya bebyggelsen på ett visst avstånd till befintlig bebyggelse. Det har under processens gång framförts att man använt sig av ett respektavstånd för område 1 och 2. De har framfört synpunkter på att det skulle finnas ett respektavstånd även för område 3, 4 och 5. Samma respektavstånd ska gälla samtliga områden.

För varje område har det föreslagits en största sammanlagd byggnadsarea. Jämförs denna byggnadsarea med respektive områdes totala areal så kan man räkna ut

täthetsgraden. Täthetsgraden varierar från som lägst 19 procent till som högst 57 procent. Den senare är det delområde i område 2 som har höga hus och ligger närmast Kaprifolgatan. Det område som har lägst täthetsgrad är det delområde i område 2 som ligger mellan vattnet och området med höga hus, och har både kedjehus och friliggande hus. Täthetsgraden bör minskas i område 5. Detta motiveras med att det i detta område finns fler permanentboende som grannar, vars utsikt mot sjön kommer att försämrast eller helt försvinna. Enligt illustrationen kommer det, med tanke på husens höjd och placering, bli som en vägg av bebyggelse mot sjösidan.

Motala kommun har bestridit yrkandena och motsätter sig ändring av det överklagade beslutet.

Motala kommun har anfört i huvudsak följande. Området Varamon ligger någon kilometer utanför Motala centrum. Varamobaden är Nordens största insjöbad med fem kilometer lång sandstrand. I översiktplanden från 2006 anges bland annat att utveckling krävs för att stärka Varamon som ett attraktivt besöksmål. Varamostranden pekas ut som ett av de områden inom Motala stad som står i en särställning på grund av sina kvalitéer och sin utvecklingspotential.

Detaljplanen för Kv. Badgästen m.fl. är en av fem detaljplaner som prövar en etablering av semesterkonceptet Lalandia inom Varamon och som prövats av kommunen i ett sammanhang. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra semesterbostäder för tillfällig vistelse. Inom planområdet finns i dag cirka 60 parkeringsplatser längs med Vildmarksvägen samt skog. Detaljplaneområdet omfattas sedan tidigare bland annat av en stadsplan fastställd år 1981 som tillåter parkering och park eller plantering.

Bakom Lalandias etablering ligger ett långsiktigt arbete från kommunens sida. Från millennieskiftet till 2012 har ungefär 4 000 industrijobb försvunnit från Motala med hög arbetslöshet som följd. Kommunen har därför sett ett behov

av att hitta nya arbetstillfällen och bredda näringslivets branschstruktur till besöksnäringen. Som led i arbetet har bland annat två detaljplaneprogram tagits fram för Varamobaden 2010 och kommunen har vidare genomfört en omfattande infrastruktursatsning, varför Motala sedan år 2013 har en väl utbyggd transportinfrastruktur.

Lalandias koncept kan i korthet beskrivas som en stor väderoberoende besöksanläggning med bland annat vattenland, lekland, restauranger och semesterbostäder i direkt anslutning till huvudanläggningen. I Danmark finns två anläggningar och en tredje planeras öppnas inom kort. Lalandias etablering i Varamon är Sveriges största utländska direktinvestering i besöksnäringen. Investeringen beräknas till 1,3 miljarder kronor, väntas skapa 300 nya jobba och öka den årliga turistsättningen inom kommunen med 415 miljoner kronor.

Länsstyrelsen har ställt sig positiv till etableringen av Lalandia och delat kommunens bedömning att den är mycket viktig ur ett näringslivs- och tillväxtperspektiv och vidare att etableringen bidrar till att utveckla, inte bara Motala och Varamon, utan hela Östergötland. Länsstyrelsen har vidare anfört att etableringen av Lalandia innebär ökade möjligheter till arbetstillfällen, både genom verksamheten av Lalandia i sig, men också för övrigt näringsliv i form av underleverantörer, serviceföretag och restauranger m.fl. samt för besöksnäringen i övrigt, som kommer att kunna dra nytta av etableringen och ingå i paketslösningar för besökare som stannar fler dagar i länet.

Länsstyrelsen har beslutat att inte överpröva kommunens antagandebeslut av detaljplanen.

Kommunen vidhåller och hänvisar till vad som anförts i planbeskrivningen, till detaljplanen hörande handlingar samt de utredningar som legat till grund för kommunens beslut att anta detaljplanen. Därutöver vill kommunen anföra följande.

Riksintressen

Vättern med öar och strandområden är utpekad som ett kustområde enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. Eftersom det här är fråga om en sådan utveckling av befintlig tätort och det lokala näringslivet som avses i 4 kap. 1 § andra stycket miljöbalken, utgör de särskilda bestämmelserna om hushållning med mark och vatten för vissa områden i 4 kap. miljöbalken inte hinder mot den aktuella planläggningen.

Länsstyrelsen har delat den bedömningen. Genom att inte överpröva kommunens antagandebeslut har länsstyrelsen i sin roll som tillsynsmyndighet funnit att planbeslutet inte kommer att påverka riksintresset negativt (se 11 kap. 10 § andra stycket 1 PBL).

Miljökvalitetsnormer, vatten

Vättern är en dricksvattentäkt och området berör grundvattenförekomster. Vättern är också recipient för dagvatten inom planområdet. Inom ramen för planarbetet har en dagvattenutredning tagits fram. Bedömningen är att Lalandias etablering totalt sett kommer att generera en högre föroreningsbelastning än i nuläget. Den ökade belastningen i samband med exploateringen kommer emellertid inte att förändra miljökvalitetsnormer för den stora vattenförekomsten Vättern, inte ens på någon enskild kvalitetsfaktornivå. Primär dagvattenhantering ska vara infiltration inom planområdet. För att långsiktigt säkra detta tillförs en planbestämmelse som säkerställer att minst 50 procent av markytan ska vara tillgänglig för infiltration. Marklov krävs vidare för åtgärder som kan försämra markens genomsläpplighet.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att ett genomförande av detaljplanen kommer att medföra små konsekvenser för vattenmiljön och endast av mindre/lokal betydelse. Länsstyrelsen har i sitt granskningsyttrande uttalat att föreslagna åtgärder för dagvattenhanteringen i planområdet bedöms som godtagbara med hänsyn till kravet att inte försämra vattenmiljön. Genom att inte överpröva

kommunens antagandebeslut har länsstyrelsen i sin roll som tillsynsmyndighet vidare funnit att planbeslutet inte kommer att påverka miljökvalitetsnormer negativt.

Strandskydd

Särskilda skäl

Kommunen anser att det finns särskilda skäl för upphävande av strandskyddet inom del av planområdet då området redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. En stor del av området används idag som en asfalterad tillfartsväg. Kommunen menar därför att området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften och att det särskilda skälet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken är tillämpligt.

Området behöver vidare tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. En god ekonomisk tillväxt är ett grundläggande syfte med planläggning och ett utpekat allmänt intresse enligt 2 kap. 3 § första stycket 4 PBL. Detaljplanen kommer bidra till kommunens tätortsutveckling, långsiktigt ge fördelar för samhället i form av bland annat öka antal arbetstillfällen samt bidra till utvecklingen av hela Östergötland. Det är därför fråga om ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken (prop. 2008/09:119, s 106).

Läget och marktillgången har varit avgörande faktorer för Lalandias etablering. Det finns 4,5 miljoner personer inom tre timmars restid med bil eller tåg. Etableringen förutsätter en tillräckligt stor yta, sammanlagt 282 000 m², i mycket attraktivt läge.

Motala kommun har genomfört ett omfattande arbete för att undersöka andra alternativa lokaliseringsmöjligheter. En förutsättning har från början varit att kommunen ska bygga en ny kommunal simhall i direkt anslutning till Lalandias äventyrsbad för att få synergieffekter. Fyra alternativa placeringar

har föreslagits, besökts och utvärderats gällande Lalandias etablering. Alternativen som utretts är Klubbudden, Norrsten, Folkets park och Östra Varamobaden. Inom ramen för lokaliseringsutredningen har följande förhållanden utretts:

- Kapacitetsbehov avseende markytor
- Logistiska förutsättningar
- Möjlighet att etablera ett semesterkoncept som kan fungera året runt
- Potentiell attraktionskraft (avgörande faktor om gäster ska resa i två till tre timmar)

Resultatet av analyserna ger vid handen att om projektet ska kunna realiseras är den enda möjliga lokaliseringen en kombination av markområdena Folkets park och Östra Varamobaden. Utveckling av dessa områden har dessutom stöd i kommunens översiktsplanering och i olika program som syftar till upprustning och nya satsningar. Kommunens simhall måste ligga centralt i staden med väl utbyggt gång- och cykelvägnät samt kollektivtrafik. De krav som behöver tillgodoses är vidare närhet till riksväg 50 och Motala centralstation, att aktuella semesterbostäder lokaliseras på cykel- och gångavstånd från huvudanläggningen, att området kan nås med buss från centrala Motala och ett attraktivt strandnära läge med närhet till Varamobaden för att semesterbostäderna ska förväntas förse Lalandias semesteranläggning med besökare. Tilläggas ska att ett tio hektar stort område – som avgränsas av riksväg 50 i öster, Badstrandsvägen i söder, Bispgatan i väster och Månvägen i norr – är aktuellt för detaljplanering av ett nytt idrottscenter. Det saknas sammanfattningsvis alternativa lokaliseringar.

Av förarbetena följer att det särskilda skälet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 6 miljöbalken innebär att det måste vara fråga om mycket speciella omständigheter som är mer eller mindre unika till sin karaktär och vidare att bestämmelsen får tillämpas i fråga om både allmänna och enskilda intressen, även om tillämpningen bör vara särskilt restriktiv när det gäller enskilda intressen (prop. 2008/09:119, s 106). Närmare ledning i fråga om när detta

särskilda skäl kan vara tillämpligt saknas i såväl förarbeten som praxis. Kommunen anser att Lalandias planerade etablering, som är unik sett till besöksnäringen i Sverige, är en sådan mycket speciell omständighet som utgör inte enbart ett mycket angeläget enskilt intresse utan även ett mycket angeläget allmänt intresse med hänsyn till dess betydelse för näringslivet och tillväxten i såväl Motala som regionen i stort. Hela den planerade etableringen inom samtliga fem planområden utgör tillsammans en helhet. Läget och den totala ytan är viktiga för att etableringen ska komma till stånd och få ekonomisk bärkraft. Så som redogjorts för ovan saknas alternativ lokalisering där samtliga viktiga faktorer samspekar på det sätt som krävs för projektets genomförande.

Intresseprövning m.m.

Strandskydd upphävs endast inom kvartersmark. Strandskydd kommer fortsatt att gälla längs med vattnet och i vattnet, som alltså fortsatt kommer att vara allemansrättsligt tillgängligt. Ett genomförande av detaljplanen hindrar således inte fri passage utmed Vättern. Av planbeskrivningen framgår att kommunen avser ersätta befintliga parkeringsplatser med nya allmänna parkeringsplatser så att Varamobadens tillgänglighet för allmänheten bibehålls. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att ett genomförande av detaljplanen kommer att medföra måttliga konsekvenser för strandskyddet och endast av kommunal och mindre/lokal betydelse. Den inverkan som detaljplanen kommer att ha på strandskyddsintresset är därmed begränsat. Sammantaget väger i detta fall intresset att ta området i anspråk på det sätt som avses med detaljplanen tyngre än strandskyddsintresset.

Avslutningsvis vill kommunen i denna del framhålla att länsstyrelsens roll som tillsynsmyndighet har delat kommunens bedömningar, att det finns förutsättningar för att upphäva strandskyddet inom del av planområdet. Genom att inte överpröva kommunens antagandebeslut har länsstyrelsen i sin roll som tillsynsmyndighet vidare funnit att planbeslutet inte kommer att påverka strandskyddet negativt.

Geotekniska förhållanden och trafikbuller

Det har genomförts en geoteknisk undersökning i planområdet 2017, vilken reviderades under 2018. Enligt dessa är områdets stabilitet betryggande och det är möjligt att grundlägga småhusbebyggelse upp till två våningar på marken inom planområdet. Staten Geotekniska Institut, SGI, har inte haft någon erinran mot planförslaget.

En trafikbullerutredning har tagits fram inom ramen för planarbetet varvid det kan konstateras att trafikallstringen till det aktuella planområdet blir begränsad och att det inte finns någon risk för att gällande bullerriktvärden överskrids inom området.

Genom att inte överpröva kommunens antagandebeslut har länsstyrelsen i sin roll som tillsynsmyndighet ansett att detaljplanen inte kommer att medföra att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Naturmiljö

Kommunen delar synen att strandzonen är värdefull för friluftsliv och som livsmiljö för växter och djur. Kommunen har som avsikt att bevara den karaktär och de naturvärden som identifieras eftersom det är dessa som ger attraktivitet inom de aktuella områdena för Varamon som helhet. En naturvärdesinventering har utförts för planområdet och området har bedömts tillhöra naturvärdesklass 3.

Inom planområdet finns flera värdefulla tallar. Delar av planområdet har därför lagts ut som punktprickad mark som inte får förses med byggnad, i syfte att skydda träd som identifierats som värdefulla. Träd som är särskilt värdefulla skyddas genom planbestämmelsen n_1 , som innebär att träden inte får fällas. Till grund för urvalet ligger en utredning *Rotkartering av tallar* samt kommunens egen *Tall- och ek-inventering Varamon*. Vad gäller övriga träd har införts marklovplikt för fällning av tallar med diameter större än 25 cm samt ekar med diameter större än 40 cm, mätt 130 cm från marken. Av

planbeskrivningen framgår att fällda träd kommer att kompenseras genom utplacering av död ved och nyplantering. Samtliga tallar och ekar som fälls ska ersättas med minst två nya träd av samma art med proveniens Östergötland. Kompensationsåtgärderna säkerställs i genomförandeavtal med exploatören.

Inom ramen för planarbetet har en fladdermusinventering gjorts. Den sammanfattande bedömningen är att den negativa påverkan på fladdermusfaunan till följd av den planerade exploateringen är låg. En rekommendation är att större träd och hålträd bör hanteras varsamt vid anläggningsarbetet. Dessa träd skyddas genom planbestämmelser och avtal. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att ett genomförande av detaljplanen kommer att medföra små konsekvenser för naturmiljön och endast av kommunal och mindre/lokal betydelse.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att den aktuella detaljplaneringen inte kommer att orsaka sådan påverkan på Vättern att det krävs särskilt Natura 2000 - tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken.

Kommunen menar mot bakgrund av detta att detaljplanen tar tillräcklig hänsyn till befintliga naturvärden.

Anpassning och utformning av den nya bebyggelsen

Kommunen har valt att ta fram en så kallad flexibel plan. Den planerade bebyggelsen inom planområdet begränsas genom bestämmelser om största tillåtna exploateringsgrad (totalt 2 200 m² byggnadsarea), punktprickad mark samt högsta totalhöjd (8 meter) och antalet våningar. Den planerade bebyggelsens utformning regleras genom bestämmelser om att byggnader ska uppföras friliggande och om största tillåtna byggnadsarea per byggnadskropp (85 m²). Kommunens syfte med den flexibla planen är således att övriga frågor om utformning, placering och anpassning till omgivningen enligt 2 kap. 6 § PBL samt betydande olägenheter enligt 2 kap. 9 § PBL kommer att prövas i kommande bygglovsprövning.

Illustrationsmaterialet i planbeskrivningen har kompletterats med en film samt en 3D-visualisering som kommunen har tagit fram, tillgängliga för allmänheten under granskningstiden. 3D-visualiseringen visar volymerna för den tänkta exploateringen enligt den maximala byggrätten och möjlig utformning. Genom 3D-visualisering har det varit möjligt att få en uppfattning om hur föreslagen etablering kommer att upplevas från valfri punkt i Varamon. Kommunen kan inom en viss ram välja vilka frågor man önskar lösa på detaljplanestadiet och vilka man anser bör hållas öppna för ställningstagande i samband med prövningen av lov. Denna valfrihet är viktig eftersom kunskapen om de projekt som detaljplanen ska reglera varierar beroende på arten av den planerade markanvändningen och hur nära förestående ett genomförande är. Valfriheten medger också för kommunen en viss anpassning till de resurser man förfogar över för planläggning respektive prövning av lov (prop. 1985/86:1, s. 154). Kommunen har således en viss frihet vad gäller detaljplanens detaljeringsgrad. Mot bakgrund av ovanstående har kommunen handlat inom de ramar PBL:s bestämmelser medger när det gäller avvägningen av planens detaljeringsgrad.

Skymd utsikt

Ägarna till fastigheten Badkappan 2 har anfört att detaljplanen innebär skymd utsikt i nordvästlig riktning. Den skymda utsikten utgör inte en olägenhet som kan betraktas som betydande i PBL:s mening. Fastigheten ligger inte helt nära sjön och utsikten är redan till stor del skymd av träd. Detaljplanen medger siktlinjer ut mot vattnet från Badkappan 2 och semesterbostädernas placering kommer att prövas slutligt i bygglovsskedet. Ett plangenomförande påverkar utsikten från Badkappan 2 endast i begränsad omfattning. Sammanfattningsvis har skälig hänsyn tagits till befintliga bebyggelseförhållanden på platsen.

Lalandia har yrkat att samtliga överklaganden ska avslås och att kommunens antagandebeslut för den aktuella detaljplanen ska fastställas.

Lalandia har anfört i huvudsak följande. Lalandia ansluter sig i alla delar till de av kommunen åberopade grunderna för talan (samt omständigheterna till stöd härför såsom dessa redovisats i antagandehandlingarna).

Lalandia är ett danskt företag som för närvarande driver två semesteranläggningar i Rødby och Billund, vilka har varit öppna sedan 1988 respektive 2009. Lalandias två semesteranläggningar har totalt mer än en miljon besökare på årsbasis, och anläggningarna är bland de mest besökta danska turistattraktionerna. Anläggningarna kännetecknas av ett semesterkoncept som i huvudsak består av en ”by” inomhus, en rad utomhusaktiviteter samt semesterboende. I ”byn” finns det inomhus ett bytorg med bland annat caféer/restauranger, bowlingcenter, stort lekland, fitnesscenter, sporthall, studsmattor och klätterväggar. Utomhus finns det också många olika aktiviteter för hela familjen.

Lalandia har sedan flera år tillbaka undersökt möjligheterna att etablera sig i Sverige, och därvid bedömt Motalas läge som optimalt för en etablering. Motala ligger i ett mycket naturskönt område vid sjön Vättern och på köravstånd från flera städer med stort befolkningsunderlag (ca 4,5 miljoner människor bor inom en körtid om tre timmar). Lalandia vill genom sitt semesterkoncept kunna erbjuda svenska barnfamiljer ett fullgott alternativ till traditionella chartermål som exempelvis Kanarieöarna och Thailand, vilka destinationer involverar långväga flygresor med sammanhängande miljöbelastning.

Den planerade Lalandia-semesteranläggningen i Motala är tänkt att er hålla många av de aktiviteter som för dess besökare är bekanta från bolagets anläggningar i Danmark. Bland annat planeras ett stort inomhusvattenland (Aquadome) och inomhuslekland (”Monkey Tonky-lekland”), restauranger, caféer och semesterbostäder.

Angeläget allmänt intresse

Vissa klagande har ifrågasatt om etableringen av Lalandia i Motala långsiktigt skulle ge fördelar för samhället samt i vilken mån anläggningen kommer att generera jobb i kommunen. Invändningar har även framställts om huruvida Lalandias etablering verkligen kan förväntas medföra att fler besökare kommer till kommunen.

Enligt motiven till 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken är en kommuns behov av tätortsutveckling en åtgärd som kan utgöra ett angeläget allmänt intresse. För att intresset ska vara angeläget bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället (prop. 2008/09:119 s. 106).

Det förväntade antalet besökare vid etableringen i Motala är ca 650 000 per år. Av detta antal uppskattas det bli ca 500 000 besök av övernattande gäster och resterande 150 000 består av dagturister (ca 100 000) och Motalabor (50 000). Det uppskattas således inte vara fråga om både 650 000 besök och 500 000 övernattningar årligen.

Det har av klaganden anförts att den s.k. HUI-rapporten skulle ge en felaktig bild av förväntat antal besök på Lalandiaanläggningen samt dess synergieffekter. Lalandia delar inte denna uppfattning och bedömer för sin del siffrorna från HUI-rapporten som realistiska och i överensstämmelse med bolagets egna bedömningar. Lalandia hänvisar särskilt till och åberopar slutsatserna på s. 21-22 i rapporten. Sammanfattningsvis beräknas enligt HUI-rapporten, om en Lalandiaanläggning etableras i Motala, den årliga turistekonomiska omsättningen i Motala kommun kunna öka med över 50 procent och antalet gästnätter öka med över fem gånger i förhållande till statistik från 2016. En etablering bedöms enligt sagda rapport således medföra långsiktiga positiva effekter för Motala kommun som ett attraktivt resmål inom Sverige. Det är enligt Lalandia ett oriktigt antagande att svenska familjer inte skulle hyra ett semesterhus vid ett äventyrsland. På Lalandia-anläggningarna i Danmark är det årligen fler än 200 000 övernattningar som

görs av svenska gäster. I Danmark genomförs totalt fler än 1,3 miljoner övernattningar per år på de två Lalandia-semestercentrena. Till följd av bolagets etablering uppskattas det skapas ca 300 varaktiga arbetstillfällen i Motala kommun, i vilka inbegrips såväl helårsjobb som helg- och sommarjobb för ungdomar. Utöver de många arbetstillfällena som skapas i Lalandia kommer det även uppstå många arbetstillfällen hos underleverantörer. En Lalandiaanläggning skulle med all sannolikhet bidra till en stor omsättningstillväxt för övriga företagare i Motala. Erfarenheter från bolagets verksamheter i Danmark – under mer än 30 år – har visat att kringliggande företagare får stor ekonomisk tillväxt på de platser där ett Lalandia placeras. Ett enkelt exempel från Billund visar att antalet övernattningar på andra hotell och semesterhus i Billund kommun har stigit med mer än 100 000 gästnätter sedan Lalandia etablerades på orten. Bolagets verksamhet påverkas mycket lite av växlingar i konjunkturen. Lalandia måste därför betecknas som en högst tillförlitlig och långsiktig partner.

Lalandia ser sig själv som en långsiktig aktör i Motala kommun. De semesterbostäder som planeras att uppföras av Lalandia kommer att byggas med hög kvalitet och utifrån ett hållbart perspektiv. Detsamma gäller huvudanläggningen, gemensamma aktiviteter och vattenlandet inomhus. Byggnaderna som planeras att uppföras inom ramen för semesteranläggningen har en beräknad teknisk livslängd om minst 50 år. En Lalandiaanläggning i Motala kommer därutöver att öka antalet turister i hela Region Östergötland. Detta sker bl.a. via ökad marknadsföring och samarbete med andra regionala turistaktörer i området. Sammantaget rör det som en betydande ekonomisk investering, uppgående till mer än 1,3 miljarder kronor, som Lalandia har för avsikt att göra i Motala med omnejd, vilket enligt erfarenhet kommer att ge ringar på vattnet för Region Östergötland i allmänhet och Motala kommun och dess invånare i synnerhet.

Allemansrätten – tillgång till området och dess stränder

De klagande har i sina skrifter gett uttryck för en oro att tillgängligheten till Varamon skulle försvåras för allmänheten till följd av den planerade bebyggelsen. Lalandia uppfattar att detta delvis bygger på missförstånd om vilka åtgärder som faktiskt kommer att vidtas på platsen. Några dylika begränsningar framgår inte av de relevanta detaljplanerna. Området vid Varamon kommer att vara tillgängligt för alla och envar. Det kommer inte bli smala passager ned till sjön. Det ligger även i Lalandias eget intresse att fri passage genom området ner till sjön säkerställs. Anläggningarna och områdena i Danmark ligger på platser som alltid varit tillgängliga för allmänheten, och den planerade semesteranläggningen i Motala är tänkt att drivas enligt samma princip. Allmänheten kommer således att ha tillgång till områdena både nu och i framtiden, vilket även är krav som följer av detaljplanerna.

Allmänhetens tillgång till området kommer bli märkbart förbättrad. Vid placeringen av bostäder och övrig bebyggelse har stor hänsyn tagits till rekreations- och naturvärden, och den fria strandspassagen för allmänheten kommer såväl säkerställas som förbättras.

Trafik och miljö m.m.

Klaganden har uttryckt en oro för att besökare till semesteranläggningen kommer att nyttja befintliga vägar i de bostadsområden som är belägna i anslutning till exploateringsområdena, med buller och utsläpp som följd. Vad klagandena anfört är inte korrekt. Utöver vad kommunen generellt har anfört om trafikfrågan önskar Lalandia framhålla följande. Såväl hyresgäster till semesterbostäder som övriga besökande gäster till Lalandias anläggning kommer av bolaget att erhålla en tydlig färdbeskrivning, i vilken det kommer framgå vilken väg de ska ta för att komma fram till semesterbostaden. Alla badgäster kommer dessutom få adressen till huset där de ska bo skickad till sig i förväg. De flesta besökare använder idag GPS, och denna dirigerar dem via Agneshögsgatan, där det dessutom ska etableras ett stort antal parkeringsplatser.

Träd och strandskog

Det är heller inte korrekt att Lalandia planerar att avverka stora träd i området. Tvärtom arbetar Lalandia för att alla stora träd, som tallar och ekar, ska bevaras. Noteras ska även att träd som är särskilt värdefulla skyddas genom planbestämmelsen n₁, som innebär att träden inte får fällas. Vad gäller övriga träd gäller marklovplikt för fällning av tallar med större diameter än 25 cm samt ekar med en diameter större än 40 cm, mätt 130 cm från marken.

Sammanfattningsvis saknas skäl för ändring eller upphävande av kommunens detaljplanebeslut, varför samtliga överklaganden bör avslås. Inget av vad som i övrigt har anförts av klagandena i målet föranleder enligt Lalandias mening en annan bedömning.

Inger Fridolfsson har inkommit med ett yttrande och har anfört i huvudsak följande. Lalandia menar att området ska vara tillgängligt för allmänheten men nämnder inte vilka delar detta avser. Vid högt vattenstånd minskar stranden och allmänhetens tillgänglighet kommer ytterligare att inskränkas. Detta kommer även märkas när det gäller parkeringsplatser då Lalandias gäster ges en fördel som första prioritet i centrala Varamon.

Lalandia har uttalat en intention att bevara tallar och strandskydd men det finns inga direkta krav som säkerställer att så blir fallet. Det finns risk för att Lalandias intresse för sjö nära boenden med sjöutsikt går före önskemålet att bevara den unika miljön med strandskog av grova tallar när kommunen måste välja.

Det hänvisas till att strandskyddet ska upphävas med stöd av att det skulle vara fråga om ett angeläget intresse som långsiktigt ska ge fördelar för samhället. Detta kan ifrågasättas då tätortsutveckling och angeläget långsiktiga fördelar anses vara byggnader för permanentboende och inte semesterboende. Det hänvisas vidare till att området redan har tagits i anspråk på ett sätt som saknar betydelse för strandskyddets syfte. Idag har området allemansrättsligt

tillgängligt och allmänheten har fri tillgång till området. Det nyttjas även för att få tillgång till strandområdet.

Elisabeth Georgsson har vidare anfört i huvudsak följande. Av kommunen och Lalandia har det anförts att området ska vara tillgängligt för allmänheten men nämner inte vilka delar som avses. Under år med högt vattenstånd begränsas stranden i Varamon, vilket innebär att allmänhetens tillgänglighet kommer att inskränkas ytterligare. Det finns en intention att bevara tallar och strandskog, men det finns inga direkta krav som säkerställer att så blir fallet. Det är enbart en avsikt och beslutet att avverka skog och tallar ligger helt i kommunens händer som utfärdar marklov för fällande av träd.

Det har anförts att området redan har tagits i anspråk på ett sådant sätt som saknar betydelse för strandskyddets syfte. För att ett område ska anses vara ianspråktaget bör det utgöras av en etablerad hemfridszon eller att det utgörs av en tomtplats runt ett bostadshus. Så förhåller det sig inte då det gäller Badgästen. Området är allemansrättsligt tillgängligt och allmänheten har fri tillgång till området. Området nyttjas i stor utsträckning av allmänheten för att få tillgång till strandområdet. För att möjliggöra uppförandet av semesterbostäder behöver ett stort antal träd fällas och stora markarbeten genomföras för att lägga ner rör till ledningar. Påståendet att man kommer att värna och försöka bevara träd är en ren utopi. Det är mer eller mindre omöjligt. Kommunen menar att varje fällt träd ska ersättas. Erfarenheten (vilket har bekräftats av kommunens personal) har emellertid visat att det är mycket svårt att nyplantera träd i Varamon. Träden torkar och dör eller trampas ned av badgäster. Om kommunen hävdar att en nyplantering är genomförbart bör de kunna visa på goda exempel. De dungar som kvarteret Badgästen till större delen utgörs av, har ett särskilt värde då de är hemvist för växt- och djurlivet. Området har ett rikt djurliv såsom ekorrar, spillkråka, gröngöling och även vattensalamander finns i området. Det är inte möjligt att åberopa 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken för att upphäva strandskyddet för området Badgästen.

Motala kommun har vidare anfört i huvudsak följande. Kommunen vidhåller i alla delar förut angiven inställning samt grunder och hänvisar till tidigare bemötande. Det saknas skäl för ändring eller upphävande av detaljplanen och överklagandena bör avslås. Inget som klaganden har anfört föranleder någon annan bedömning.

Lalandia har vidare anfört i huvudsak följande. Lalandia vidhåller sin tidigare redovisade inställning och det saknas skäl för ändring eller upphävande av beslutet att anta detaljplanen.

DOMSKÄL

I målet har yttranden inkommit från personer som inte är parter i målet. Dessa yttranden har inte beaktats i samband med domstolens avgörande.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 2 § PBL är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten.

Vid prövningen av frågor enligt PBL ska enligt 2 kap. 1 § PBL hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

Av 2 kap. 2 § PBL framgår att planläggning och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1 – 8 §§ miljöbalken ska tillämpas.

Av 2 kap. 3 § PBL föreskrivs att planläggningen, med hänsyn till natur- och kulturvärden, ska främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltagande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder.

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat boendes och övrigas hälsa och säkerhet, möjligheterna att ordna trafik, möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar.

Vid planläggning ska, enligt 2 kap. 6 § PBL, bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen, intresset av god helhetsverkan, skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser, möjligheten att hantera avfall, trafikförsörjning samt behovet av en god trafikmiljö. Ett bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas.

Enligt 2 kap. 9 § PBL får planläggning av mark samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller en betydande olägenhet.

Prövningsram

Enligt 13 kap. 17 § PBL ska den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta en detaljplan endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna. Om myndigheten vid prövningen anser att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Beslutet ska inte upphävas om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet. Om kommunen har medgett det, får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt. Ändringar som har ringa betydelse får göras utan kommunens medgivande.

Som angivits ovan är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Det innebär att det är kommunen som har beslutanderätten över

vad och hur det ska planläggas inom den egna kommunen, under förutsättning att planläggningen i handläggning och innehåll följer gällande lagstiftning. Stor vikt ska därför tillmätas de lämplighetsbedömningar som görs av kommunen.

Domstolen är därför förhindrad att pröva sådan som inte ingår i det ursprungliga beslutet och kan t.ex. inte ta ställning till alternativa förslag till bestämmelser eller markanvändning som inte ingår i beslutet om den antagna detaljplanen.

Kommunens handläggning

Detaljplanen har hanterats med ett så kallat utökat förfarande. Mark- och miljödomstolen anser att Motala kommun har handlagt planärendet på ett formellt korrekt sätt. Motala kommun har bedömt att detaljplanen antas medföra betydande miljöpåverkan och har därför upprättat en MKB.

Översiktsplan

Gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige våren 2006. Av översiktsplanen framgår bl.a. följande.

Varamon är en viktig angelägenhet för hela kommunen och det bör eftersträvas att Varamons karaktär ska bevaras. Samtidigt bör området stärkas som attraktivt besöksmål genom bl.a. utbyggnad av Badstrandsvägen, utredning om utbyggnad av campinganläggningen i kvarteret Tvättsvampen och förbättra parkeringsmöjligheterna. Två områden – Vildmarksvägen respektive Månvägen/Varamovägen – utreds särskilt med inriktningen att markanvändningen i första hand ska bidra till Varamons attraktivitet som besöksmål och rekreationsområde. All bebyggelse måste anpassas till Varamons öppna karaktär av naturmark och till den viktiga funktion som området har som rekreationsområde och besöksmål. Det innebär att bebyggelsens skala och omfattning hålls nere och stora tomter är att föredra.

En översiktsplan är inte juridiskt bindande men har en vägledande betydelse (3 kap. 2-3 §§ PBL). Av översiktsplanen ska grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden framgå och översiktsplanens innebörd

och konsekvenser ska kunna utläsas utan svårighet. Avviker ett förslag till detaljplan från översiktsplanen finns det särskilda regler om förfarandet, exempelvis ska det av underrättelsen om planförslaget framgå bl.a. om förslaget avviker från översiktsplanen (5 kap. 18 § första stycket 2 och 5 kap. 11 d § PBL). Det finns alltså inget hinder mot att en detaljplan antas i strid mot översiktsplanen så länge som sakägare och myndigheter görs uppmärksamma på när kommunen ändrar sin planeringsinriktning och skälen till det (prop. 1985/86:1 s 618).

Mark- och miljödomstolen anser att den markanvändning som detaljplanen föreslår har stöd i den kommunala översiktsplanens intentioner att stärka områdets attraktivitet som besöksmål.

Riksintresse

Enligt 3 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska mark- och vattenområden, som har betydelse från allmän synpunkt på grund av områdenas naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet, så långt som skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturmiljön.

Vättern omfattas av riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. miljöbalken och har även bedömts vara av riksintresse för naturvården samt yrkesfiske enligt 3 kap. miljöbalken. Planområdet ligger även inom ett påverkansområde för Försvarmakten. Enligt MKB:n kommer riksintressena inte påverkas på ett betydande sätt och Försvarmakten har i samband med samrådet inte haft något att erinra mot planförslaget då bebyggelsen inte blir högre än 45 meter över marken.

Länsstyrelsen är i första hand den myndighet som har att bevaka de allmänna intressena och även de riksintressen som kan beröras vid antagandet av en detaljplan. Av länsstyrelsens granskningsyttrande framgår att planen inte kommer att påverka riksintressena för naturvård och yrkesfiske. Inte heller kommer Natura-2000 området Vättern att påverkas på ett betydande sätt. Den påverkan detaljplanen innebär bedöms inte medföra en påtaglig skada på dessa värden i området.

Påtaglig skada avser sådana åtgärder som kan ha en bestående negativ inverkan på de skyddade intressena eller som tillfälligt kan ha stor negativ inverkan på dessa (se prop. 1997/98:45, del 2 s. 30 och prop. 1985/86:3 s. 155).

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att de riksintressen som finns för området inte utgör ett hinder för den tänkta etableringen då den inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Natura 2000

Om en verksamhet påverkar ett Natura 2000-område på ett betydande sätt krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § 1 miljöbalken. Tillstånd kan endast lämnas om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas eller medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet av arten eller arterna.

Vättern är ett Natura 2000-område enligt fågel- och habitatdirektiven. Den planerade exploateringen, av det i målet aktuella området, har i MKB:n inte bedömts påverka Natura 2000-området på ett betydande sätt. Mark- och miljödomstolen delar den bedömningen då ett genomförande av detaljplanen inte kan anses påverka de värden som skyddas genom Natura 2000-området.

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlighet på land och i vatten. Det är förbjudet att inom strandskyddsområde bl.a. uppföra nya byggnader och utföra anläggningar eller anordningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller vidta åtgärder som väsentligen försämrar livsvillkoren för djur- och växtarter. En kommun får enligt PBL upphäva strandskyddet i en detaljplan om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som

avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Bestämmelserna i 7 kap. 18c-18g §§ miljöbalken anger kriterierna för vad som utgör särskilda skäl och ska tillämpas på detaljplanebestämmelser om upphävande av strandskydd enligt 4 kap. 17 § PBL.

Detaljplanens genomförande förutsätter ett upphävande av strandskyddet, eller att dispens från strandskyddet ges. Området består idag av parkeringsplatser och strandskog och omfattas av det återinträdda generella strandskyddet om 100 meter. Enligt gällande detaljplan är området planlagt för huvudsaklig användning Gata eller Torg, Park eller Plantering samt Bostadsändmål. I MKB:n har det angetts att området redan är ianspråktaget men det framgår inte på vilket sätt. Vidare anges i plan- och genomförandebeskrivningen att området till stor del redan har ianspråktagits på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften (7 kap 18 c§ första stycket 1. miljöbalken). Som stöd för detta har det anförts att stora delar av området brukas som asfalterad parkering. Kommunen har som särskilt skäl även anfört att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett mycket angeläget intresse enligt 7 kap. 18 c § första stycket 6 miljöbalken.

Är området ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften?

Strandskyddet får upphävas enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken om det redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. För att ett område ska anses ha tagits i anspråk krävs det att verksamhetsutövaren ska kunna visa att området man önskar exploatera inte är allemansrättsligt tillgängligt och att privatisering har egenomförts på ett lagligt sätt. Det aktuella planområdet består idag av en infartsväg, Vildmarksvägen, som löper i öst-västlig riktning. Inom området finns också en parkeringsplats för ca 40 bilar. Områdets norra och södra del utgörs av strandskog. För att bestämmelsen i 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken ska vara tillämplig är det inte tillräckligt att delar av det område där strandskyddet ska upphävas kan anses ianspråktaget. För att det ska föreligga särskilda skäl enligt den aktuella bestämmelsen måste området dessutom vara ianspråktaget på ett sätt som gör att området saknar betydelse för strandskyddets syften (se MÖD 2016:13). Även om delar av det aktuella området

är ianspråktaget så består större delarna av området där strandskyddet upphävs av en mindre strandskog och parkering. Området får idag i huvudsak fortfarande anses vara tillgängligt för allmänheten. Det kan därmed inte anses ha tagits i anspråk på ett sätt som gör att området saknar betydelse för strandskyddets syften. Det finns således inte förutsättningar att upphäva strandskyddet med stöd av 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken.

Behöver området tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse?

Strandskyddet får även upphävas enligt 7 kap. 18 c § första stycket 6 miljöbalken om det föreligger ett annat mycket angeläget allmänt intresse. Som särskilda skäl, enligt nämnda bestämmelse, har Motala kommun hänvisat till att planen medger etablering av anläggningar för besöksnäringen, att ett plangenomförande möjliggör för arbetstillfällen inom besöksnäringen och medför dynamiska effekter så att Motalas attraktivitet upprätthålls för näringslivsverksamhet och som bostadsort.

Bestämmelsen i 7 kap. 18 c § första stycket 6 miljöbalken tar enligt förarbetena i första hand sikte på åtgärder som behövs för Försvarsmaktens behov eller anläggningar som behövs för att skydda samhället mot naturkatastrofer såsom erosionsskydd eller liknande typer av projekt. Den i målet planerade etableringen kan enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte anses som en sådan åtgärd som omfattas av aktuell bestämmelse.

Behöver området tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området?

Motala kommun har i sitt yttrande till domstolen åberopat 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken till stöd för att strandskyddet ska upphävas. Det framgår dock inte av planbeskrivningen att denna bestämmelse ligger till grund för Motala kommuns bedömning att det finns skäl för att upphäva strandskyddet.

Strandskyddet får upphävas enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken om det föreligger ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet. Enligt motiven till den aktuella bestämmelsen är en kommuns

behov av tätortsutveckling ett exempel på en sådan åtgärd som kan utgöra ett allmänt intresse. För att intresset ska anses vara angeläget bör enligt motiven den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället (prop. 2008/09:119 s. 106). För att särskilda skäl ska anses föreligga enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken, krävs utöver att åtgärden tillgodoser ett angeläget allmänt intresse, att intresset av att uppföra den tänkta anläggningen inte kan tillgodoses utanför området. Det ska bedömas om åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. Om åtgärden kan lokaliseras utanför strandskyddat område ska den lokaliseringen väljas istället (prop. 2008/09:119 s. 106). En förutsättning för att tillåta åtgärden är att det kan visas att en annan lokalisering är omöjlig eller i vart fall orimlig för att tillse det angelägna intresset. Avvägningen mot områdets skyddsvärden kan i vissa fall innebära att det saknas förutsättningar för ett undantag trots att de angivna skälen finns (prop. 2008/09:119 s 54). Med hänsyn till den restriktiva tillämpning som gäller för strandskyddsbestämmelserna måste det ställas vissa krav på utredning som kommunen lägger fram i detta hänseende.

Motala kommun har anfört att det saknas annan tillgänglig mark för etableringen och att det finns skäl att ta strandskyddad mark i anspråk för ändamålet. Vidare har det uppgetts i Motala kommuns yttrande till mark- och miljödomstolen att det har genomförts en prövning kring alternativa lokaliseringar. Det framgår dock inte hur lokaliseringsprövningen har gjorts och vilket område denna har omfattat. I planprocessen har Motala kommun inte redovisat några överväganden kring alternativa lokaliseringar, utan endast hänvisat till ett nollalternativ. I översiktsplanen har det endast angetts att inriktningen för området är att bevara karaktären samtidigt som satsningar bör göras för att stärka Varamon som attraktivt besöksmål. Vidare bör bebyggelsen anpassas till Varamons öppna karaktär av naturmark och till den viktiga funktion som området har som rekreationsområde för besöksmål.

Mark- och miljödomstolen anser inte att Motala kommun i tillräcklig omfattning har utrett om etableringen kan ske utanför strandskyddat område. Det framgår inte heller om det finns områden inom Varamon som inte omfattas av strandskydd som

skulle kunna tas i anspråk. Med beaktande av detta finner mark- och miljödomstolen att det inte är visat att etableringen inte kan tillgodoses utanför strandskyddat område. Det saknas således skäl att upphäva strandskyddet med stöd av 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken.

Fladdermöss

Samtliga arter av fladdermöss är fridlysta och enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att döda eller fånga samt skada eller förstöra deras fortplantningsområden eller viloplatser.

I Varamonområdet har flera arter registrerats vid tidigare inventeringar; nordfladdermus, dvärgpipistrell, större brun fladdermus, taiga/mustaschfladdermus, vattenfladdermus, brun långörad fladdermus, gråskimlig fladdermus samt fransfladdermus.

Den utförda fladdermusinventeringen visar en relativt låg förekomst av fladdermöss i området trots goda livsförutsättningar. Detta har bedömts bero på den ljusförorening som redan nu finns i området. Fladdermusobservationer har enligt fladdermusinventeringen gjorts inom planområdet. Den negativa påverkan på fladdermössen har dock bedömts som låg. I inventeringen redogörs för observationer av bl.a. dvärgpipistrell och nordfladdermus i eller i anslutning till detaljplaneområdet. Dessa fladdermusarter är upptagna i bilaga 1 till artskyddsförordningen och bilaga 4 till rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter ("art- och habitatdirektivet"), bland annat innebär att det är förbjudet att skada eller störa deras fortplantningsområden eller viloplatser (se 4 § första stycket punkten 4 artskyddsförordningen).

Med beaktande av att det har gjorts observationer av fladdermöss i området anser mark- och miljödomstolen att det framstår som sannolikt att de också har boplatser och fortplantningsområden i eller i närheten av området. Det konstateras i inventeringen att det finns större träd och hålträd som är av betydelse för

fladdermöss i området men det går inte utläsa var dessa träden och hålträden finns. Av detaljplanen framgår det att vissa träd ska skyddas på vissa platser och att de har fått en n_1 -märkning. Det framgår dock inte om det är dessa träd som är intressanta, eller om det finns ytterligare träd som är av intresse för fladdermöss. Den utökade lovplikten, det vill säga krav på marklov för trädfällning av större tallar och ekar, är inte tillräckligt för att tillgodose skyddet för fladdermössen.

Mark- och miljödomstolen bedömer att kommunen inte visat att den planerade markexploateringen inte riskerar att påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen i området för aktuella fladdermusarter, inte heller att de planerade skyddsåtgärderna är tillräckliga för att motverka sådan skada. Det faktum att vissa fladdermusarter har gynnsam bevarandestatus innebär inte att förbudet i 4 § artskyddsförordningen inte gäller i ett enskilt område, jfr EU-domstolens dom den 4 mars 2021 i de förenade målen C-473/19 och C-474/19. Den planerade exploateringen strider därmed mot nämnda förbud. Det finns dock en möjlighet för kommunen att hos länsstyrelsen ansöka om dispens från förbudet enligt 14 § artskyddsförordningen.

Sammanfattning

Den föreslagna markanvändningen har stöd i den kommunala översiktsplanens intentioner. I planhandlingarna saknas dock en redovisning av alternativa lokaliseringsförslag och relevanta överväganden, vilket är en förutsättning i situationer där markanvändningen bedömts utgöra en betydande miljöpåverkan (se 6 kap. 11 § punkt 2 miljöbalken) och när strandskyddet avses att upphävas enligt 7 kap. 18 c § 5 miljöbalken. Det har heller inte redovisats några andra godtagbara skäl för att strandskyddet ska kunna upphävas. Detaljplanen tar inte tillräcklig hänsyn till de fladdermöss som observerats i området då det inte framgår att deras fortplantningsområden och viloplatser skyddas. Mark- och miljödomstolen anser således att underlaget till detaljplanen innehåller sådana brister som innebär att den föreslagna markanvändningen inte kan bedömas som lämplig. Kommunfullmäktige i Motala kommuns beslut att anta detaljplan för Kv. Badgästen m.fl. ska således upphävas.

Med hänsyn till utgången i målet prövar mark- och miljödomstolen inte övriga invändningar mot detaljplanen som framförts av klagandena.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD- 02)

Överklagande senast den 9 december 2021.

Ann Westerdahl

Lars Fransson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ann Westerdahl, ordförande, och tekniska råden Lars Fransson och Bertil Varenius samt den särskilda ledamoten Mikael Jarbrink. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Fridh.

Motala kommun
Kommunfullmäktige

MÖTESPROTOKOLL

Mötesdatum
2018-12-10

VÄXJÖ TINGSRÄTT
3:6

INKOM: 2019-01-24
MÅLNR: P 428-19
AKTBIL: 62

§167

Antagande av detaljplan för kv Badgästen m.fl., Varamon (18/KS 0243)

Sammanfattning

Detaljplanen prövar en etablering av semesterkonceptet Lalandia. Föreliggande plan är en av fem separata detaljplaner där samtliga behöver hanteras i ett sammanhang.

På området finns idag skog och ca 40 parkeringsplatser för besökare till Varamon. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra semesterbostäder för tillfällig vistelse. På plankartan betecknas semesterbostäderna med O.

Byggnader får uppföras som semesterhus i 1-2 våningar. Maximalt tillåten byggnadsarea är 2 200 kvm. Området omfattas av strandskydd som avses upphävas.

Knäckfrågor för planläggningen är strandskydd och skydd av värdefull vegetation. Inom planområdet regleras dessa aspekter genom olika beteckningar på plankartan.

Till planförslaget hör en miljökonsekvensbeskrivning som visar att ett genomförande av planen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan på miljön. Detaljplanen har hanterats enligt reglerna för utökat planförfarande.

I granskningsutlåtandet bemöts synpunkter inkomna under granskningen. För synpunkter inkomna under samrådet hänvisas till den tidigare godkända samrådsredogörelsen.

Plan- och miljönämnden har den 21 november 2018, § 183, överlämnat detaljplaneförslaget för antagande. Kommunstyrelsen har den 28 november 2018, § 270, föreslagit att detaljplanen antas.

Behandling av ärendet

Följande anmäler jäv och deltar inte i ärendets handläggning: Caroline Unéus (M), Lena Berglert (C), Cari Rylander (L) (ersättare: Sara Ankarberg), Renée Georgio (S), Seija Kuutti (S), Helén Isacson (S) och Anne-Lie Liljedahl (S).

Yrkanden

Bifall till kommunstyrelsens förslag yrkas av Kåre Friberg (M), Elias Georges (S), Peter Karlberg (V), Kenneth Söderman (L), Erik Forslund (KD), Camilla Egberth (S), Jan Arvidsson (C), Elias Hallén (MP), Hans Tevell (M), Erik Backman (M), Kaveh Moazzez (M),

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Motala kommun
Kommunfullmäktige

MÖTESPROTOKOLL

Mötesdatum
2018-12-10

Kerstin Lundberg (V), Marcus Lejonqvist (SD), Sead Mulahusic (S), Sten Westberg (C) och Christian Pettersson (MP).

Beslut

1 Detaljplan för kv. Badgästen m.fl., Varamon, antas.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsenheten för verkställighet

Beslutsunderlag

- §270 KS Detaljplan för kv Badgästen m fl Varamon - antagande
- Tjänsteskrivelse detaljplan för kv Badgästen m fl Varamon - antagande
- PMN §183 detaljplan för kv Badgästen m fl Varamon
- Naturvärdesinventering i Varamonområdet
- Inventering av fladdermusfaunan vid Varamon
- Modellberäkning
- Modellberäkning Badstrandsvägen
- Plankarta Badgästen
- Granskningsutlåtande
- Miljökonsekvensbeskrivning fem detaljplaner
- Antagandehandling
- Lista inkomna granskningsyttranden
- Samrådsredogörelse
- Lista inkomna samrådsyttranden

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Motala kommun
Kommunfullmäktige

MÖTESPROTOKOLL

Mötesdatum
2018-12-10

Plats och tid

Vätternsalen, Motala Convention Centre kl. 13:30-19:20

Beslutande ledamöter

Nils-Ingvar Graan (KD) (ordförande) §§159-161, §163, §§165-175, Åke Svensson (M) (vice ordförande), Ingvar Ståhl (S) (2:e vice ordförande), Erik Backman (M), Caroline Uneus (M) §§159-161, §164, §§168-175, Kåre Friberg (M), Felix Widlöf (M) §§159-161, §§164-175, Kaveh Moazzez (M) §§161-175, Hans Tevell (M), Mark Henriksson (M), Annelie Almerus (M), Philip Assarsson (M), Daniel Starkengren (M) §§159-161, §§166-169, §§171-175, Hanna Alméus (M), Ulla Ordell (M), Gunilla Melander (M), Ewa Wellenstam (M) §§159-161, §163, §§165-175, Jan Arvidsson (C), Agneta Lundqvist (C) §§159-173, Sten Westberg (C), Lena Berglert (C) §§159-161, §§168-169, §§171-175, Kjell Fransson (L), Cari Rylander (L) §§159-161, §§168-175, Kenneth Söderman (L), Per Johansson (L), Erik Forslund (KD) §§159-173, Camilla Egberth (S) §§159-161, §163, §§165-175, Johan Andersson (S), Renée Georgio (S) §§159-161, §§168-175, Elias Georges (S), Roland Tergeland (S), Helen Isacsson (S) §§159-161, §§168-175, Arvid Sjögedahl (S), Anne-Lie Liljedahl (S) §§159-161, §§168-175, Nicklas Rudberg (S), Sead Mulahusic (S), Maj Bergendahl (S) §§159-161, §§165-169, §§171-175, Kerstin Lundberg (V), Peter Karlberg (V), Carola Dieker (V), Christian Pettersson (MP), Elias Hallén (MP), Johnny Karlberg (SD) §§159-161, §163, §§165-175, Marcus Lejonqvist (SD), Marie Hultberg (SD), Thomas Jedler (SD), Jan Andersson (SD), Johan Johansson (SD), Kalle Schönke (SD), Adam Persson (SD), Jan William (M) §§159-160 ersätter Kaveh Moazzez (M), Bengt-Åke Karlsson (C) §§174-175 ersätter Agneta Lundqvist (C), Sara Ankarberg (L) §§162-167 ersätter Cari Rylander (L), Lars-Johan Sunnerberg (KD) ersätter Jan Gyllenhammar (KD), Ulla Wretman (KD) §§174-175 ersätter Erik Forslund (KD), Sissi Roth (S) ersätter Marianne Walter (S), Mirsad

Underskrifter

Sekreterare

Helena Göransson
Helena Göransson

Ordförande

Nils-Ingvar Graan
Nils-Ingvar Graan §§159-161, 163, 165-175

Åke Svensson
Åke Svensson §§162, 164

Justerande

Per Johansson
Per Johansson

Peter Karlberg
Peter Karlberg

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2018-12-10

Datum för anslags
uppsättande

2018-12-14

Datum för anslags
nedtagande

2019-01-11

Förvaringsplats för
protokollet

Kommunledningsförvaltningen

Underskrift

Carin Elf
Helena Göransson
Carin Elf

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Motala kommun
Kommunfullmäktige

MÖTESPROTOKOLL

Mötesdatum
2018-12-10

Filipovic (S) ersätter Lena Westerlund (S), Ann Stamfält (S) §§159-172
ersätter Martin Grändås (S), Kjell-Arne Karlsson (S) ersätter Sören
Orrstenius (S), Seija Kuutti (S) §§168-175 §§159-162 ersätter Emelie
Stadling (S), Erika Persson (V) ersätter Joakim Höglund (V), Tini
Andersson (SD) §162, §164 ersätter Johnny Karlberg (SD)

Utses att justera

Per Johansson
Peter Karlberg

Justeringens plats och tid

Rådhuset , 2018-12-13 14:30

Protokollet omfattar

§§159-175

Justerandes sign

119 M Re.7.

Utdragsbestyrkande

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.